

Innst. O. nr. 107

(2002-2003)

Innstilling til Odelstinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Ot.prp. nr. 65 (2002-2003)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om lov om endringer i lov 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

Departementet foreslår i proposisjonen endringer i universitets- og høyskoleloven § 14 og § 44. Antall styremedlemmer i Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) foreslås utvidet fra fem til sju medlemmer (§ 14). Bakgrunnen er at NOKUT også vil få ansvar for akkreditering, evaluering og godkjenning av fagskoleutdanning, jf. Innst. O. nr. 78 (2002-2003), samt behovet for internasjonal deltakelse i styret. Økningen vil gi rom for representanter fra både offentlige og private høyere utdanningsinstitusjoner.

Departementet har vurdert alternative løsninger for en uavhengig tilsynsordning med studentenes læringsmiljø, jf. Stortingets vedtak under behandlingen av Innst. O. nr. 58 (2001-2002). Departementet finner det naturlig og hensiktsmessig at Arbeidstilsynet utfører dette tilsynsansvaret i tilknytning til den tilsynsvirksomhet det allerede i dag driver ved institusjonene, og hjemler dette i lovens § 44. Arbeidstilsynet vil etter forslaget få de samme sanksjonsmuligheter som de har etter arbeidsmiljøloven, dvs. pålegg, tvangsmulkt og mulighet til å stenge hele eller deler av institusjonen for kortere perioder. Arbeidstilsynet skal føre tilsyn med både fysiske og psykiske krav til læringsmiljøet. Men siden studentene har en annen tilknytning til institusjonene enn arbeidstakere, må de psykiske krav til læringsmiljøet forstås på en noe annen måte enn tilsvarende begreper i arbeidsmiljøloven § 12. Kjerneområdet for psykiske krav vil være

forhold knyttet til typiske mobbe- og trakasseringssaker relatert til studiesituasjonen.

Departementet legger også inn en bestemmelse i § 44 om at Læringsmiljøutvalget skal holdes orientert om alle klager fra studenter vedrørende læringsmiljøet. Særlig viktig blir klager som ikke tas til følge. Det foreslås også å lovfeste at Læringsmiljøutvalget skal gjøres kjent med pålegg og andre enkeltvedtak som Arbeidstilsynet treffer. Utvalget kan gi uttalelse om klagen når det finner det påkrevet, men ikke bindende pålegg til styret. Utvalget kan også selv rette henvendelse om en sak til Arbeidstilsynet. Departementet ønsker med forslagene å styrke Læringsmiljøutvalgets sentrale plass i arbeidet for å ivareta studentenes læringsmiljø.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Høyre, Ine Marie Eriksen, Jan Olav Olsen, Raymond Robertsen og Søren Fredrik Voie, fra Arbeiderpartiet, Vidar Bjørnstad, Eva M. Nielsen og Karita Bekkemellem, fra Fremskrittspartiet, Ursula Evje og Arne Sortevik, fra Sosialistisk Venstreparti, Lena Jensen og lederen Rolf Reikvam, fra Kristelig Folkeparti, Arne Lyngstad og Elsa Skarbøvik, fra Senterpartiet, Rune J. Skjælaaen, fra Venstre, Trine Skei Grande, og representanten Jan Simonsen, har merket seg at forslagene i proposisjonen er en konsekvens av tidligere vedtak i Stortinget. Forslaget om en uavhengig tilsynsordning for studentenes læringsmiljø bygger på Stortingets behandling av Innst. O. nr. 58 (2001-2002), mens forslaget om utvidelse av antall styremedlemmer i Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen bl.a. skyldes Stortingets ved-

tak om at NOKUT også skal ha ansvaret for akkreditering, evaluering og godkjenning av fagskoleutdanninger (jf. Innst. O. nr. 78 (2002-2003)).

NOKUT

Komiteen er enig i at antall styremedlemmer i NOKUT skal utvides, knyttet til utvidelsen av organets oppgaver. Komiteen ber departementet i forbindelse med utvidelsen av styret om å vurdere oppnevning av personer med bakgrunn i fagmiljøer som i dag ikke er representert i styret, f.eks. statlig høyskolesektor eller fagskoleutdanningssektor.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre og representanten Simonsen, viser til at departementet foreslår å øke antall styremedlemmer i NOKUT med to medlemmer. Dette grunnet behovet for internasjonal deltakelse i styret, samt at NOKUTs ansvarsområde planlegges økt til også å gjelde akkreditering, evaluering og godkjenning av fagskoleutdanning, jf. Innst. O. nr. 78 (2002-2003). Flertallet mener økningen vil gi rom for representanter fra både offentlige og private høyere utdanningsinstitusjoner. Når det gjelder øvrige oppgaver, viser flertallet til opprettelsen av NOKUT.

Etterkomiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og representanten Simonsens syn bør organet NOKUT ha godkjennings- og tilsynsoppgaver for hele utdanningskjeden. Både organisering og ressurstildeling bør etter disse medlemmers syn gjennomgås på nytt i lys av dette. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen innrette organisering og ressurser for NOKUT slik at organet dekker godkjenning og tilsyn for hele utdanningskjeden og uavhengig av undervisningsinstitusjonenes eierskap."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet støtter Regjeringens forslag om å utvide NOKUTs styre, men ønsker i tillegg å styrke studentenes representasjon i styret med ett medlem til.

På bakgrunn av dette fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"§ 14 nr. 2 skal lyde:

Styret oppnevnes av Kongen og består av åtte medlemmer og tre varamedlemmer, hvorav to med-

lemmer skal være studenter. Departementet oppnevner styrets leder."

Læringsmiljø

Komiteen er positiv til at departementet foreslår at Arbeidstilsynet gis tilsynsansvar med studentenes læringsmiljø. Komiteen mener det er naturlig og hensiktsmessig at Arbeidstilsynet utfører tilsynsansvaret med studentenes læringsmiljø. Arbeidstilsynet har i dag tilsyn med store deler av arealene ved universitetene og innehar både den kompetanse, erfaring og sanksjonsmyndighet som er nødvendig for å kunne ivareta studenters rettigheter når det gjelder læringsmiljøet.

Komiteen mener at læringsmiljøbestemmelse i § 44 i universitets- og høyskoleloven også skal gjelde private høyskoler. Komiteen ber Regjeringen legge dette til grunn i oppfølgingen av Ryssdalutvalget som avgir innstilling i september 2003.

Komiteen viser til at Arbeidstilsynet i dag når ca. 8 pst. av virksomhetene gjennom tilsynsbesøk. Med en utvidelse av Arbeidstilsynets virkeområde vil det etter komiteens mening bety at en må ha en gjennomgang av Arbeidstilsynets ressurser. Komiteen ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en gjennomgang og vurdering av Arbeidstilsynet ressursituasjon i forbindelse med statsbudsjettet 2004.

Komiteen slutter seg til forslaget om utvidet lovtekst knyttet til Læringsmiljøutvalgets oppgaver og ansvar, og er fornøyd med at dette knyttes sterkere til den tilsynsmyndighet som har ansvar for arbeidsmiljø.

Komiteen er positiv til at forslaget styrker Læringsmiljøutvalgets stilling. Utvalget skal sikre studentene medbestemmelse i saker som angår læringsmiljøet. Utvalget kan kun gjøre en god jobb dersom det er informert om, og har en samlet oversikt over, alle forholdene ved læringsmiljøet. Dette gjøres på en god måte gjennom at Læringsmiljøutvalget skal gjøres kjent med alle klager institusjonen mottar fra studenter, og ved at de skal informeres om pålegg og andre enkeltvedtak som Arbeidstilsynet treffer. Komiteen mener det er viktig at utvalget gis uttalerett til styret ved institusjonen.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet og representanten Simonsen:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen innrette organisering og ressurser for NOKUT slik at organet dekker god-

kjenning og tilsyn for hele utdanningskjeden og uavhengig av undervisningsinstitusjonenes eierskap.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:

Forslag 2

§ 14 nr. 2 skal lyde:

Styret oppnevnes av Kongen og består av åtte medlemmer og tre varamedlemmer, hvorav to medlemmer skal være studenter. Departementet oppnevner styrets leder.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser for øvrig til proposisjonen og råder Odelstinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i lov 12. mai 1995 nr. 22
om universiteter og høyskoler

I

I lov 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler gjøres følgende endringer:

§ 14 nr. 2 skal lyde:

Styret oppnevnes av Kongen og består av syv medlemmer og tre varamedlemmer, hvorav ett med-

lem og ett varamedlem skal være studenter. Departementet oppnevner styrets leder.

§ 44 nr. 3 skal lyde:

Ved institusjonen skal det være et læringsmiljøutvalg som skal bidra til at bestemmelsene i nr. 1 og 2 blir gjennomført. Utvalget skal delta i planleggingen av tiltak vedrørende læringsmiljø, og nøye følge utviklingen i spørsmål som angår studentenes sikkerhet og velferd. Styret kan tillegge utvalget også andre oppgaver. *Læringsmiljøutvalget skal holdes orientert om klager som institusjonen mottar fra studenter vedrørende læringsmiljøet. Læringsmiljøutvalget kan gi uttalelser om disse forholdene. Læringsmiljøutvalget skal gjøres kjent med pålegg og andre enkeltvedtak som Arbeidstilsynet treffer.*

Læringsmiljøutvalget rapporterer direkte til styret, og skal hvert år avgi rapport om institusjonens arbeid med læringsmiljø. Studentene og institusjonen skal ha like mange representanter hver i utvalget. Utvalget velger hvert år leder vekselvis blant institusjonens og studentenes representanter.

§ 44 nytt nr. 6 skal lyde:

Arbeidstilsynet fører tilsyn med at kravene i nr. 2 overholdes. Arbeidsmiljølovens kapittel XIII om tilsyn og tvangsmidler m.v. gjelder tilsvarende så langt det passer. Departementet kan fastsette forskrift.

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 3. juni 2003

Rolf Reikvam
leder

Lena Jensen
ordfører